

Verslag

Op woensdag 20 maart jl. nam de Tweede Kamer de motie-Wilders (Kamerstukken 36471, nr. 34) aan met onze aanwijzing tot informateurs met de opdracht om, met inachtneming van het verslag van informateur K. Putters, "de mogelijkheid te onderzoeken van een programkabinet, op basis van een akkoord op hoofdlijnen tussen de fracties van PVV, VVD, NSC en BBB, dat kan rekenen op zo breed mogelijke steun in de volksvertegenwoordiging, en deze opdracht binnen uiterlijk acht weken of zoveel eerder als mogelijk is, af te ronden". De Voorzitter van de Tweede Kamer heeft ons hiertoe op dezelfde dag ontvangen met verlening van deze opdracht (Kamerstukken 36471, nr. 36).

Vanaf 21 maart tot en met 15 mei vonden er onder ons voorzitterschap besprekingen in het gebouw van de Tweede Kamer plaats over verschillende onderwerpen met de voorzitters van de fracties van PVV, VVD, NSC en BBB, zowel gezamenlijk als afzonderlijk, die hierbij geregeld vergezeld werden door een lid van hun onderscheiden fracties. De besproken onderwerpen zijn aangeduid in het verslag van informateur Putters alsmede verschillende andere onderwerpen, waaronder hetgeen eerder is geconcludeerd over de rechtsstaat in het eindverslag van 12 februari jl. door informateur R.H.A. Plasterk. Donderdag 21 maart ontvingen wij oud-informateur Putters, op vrijdag 22 maart oud-informateur Plasterk. Op donderdag 11 april spraken wij met de Voorzitter van de Tweede Kamer, op vrijdag 12 april ontving Z.M. de Koning ons.

Naast de genoemde besprekingen onder ons voorzitterschap tussen de voorzitters van de vier fracties ten behoeve van een akkoord op hoofdlijnen, vonden in dit kader ook bijeenkomsten plaats met verschillende ambtsdragers en vertegenwoordigers van organisaties.

Op vrijdag 22 maart vond een bijeenkomst plaats met minister van Financiën S.P.R.A. van Weyenberg en staatssecretaris van Financiën M.L.A. van Rij in het kader van de voorbereiding van de voorjaarsnota. Donderdag 28 maart vonden bijeenkomsten plaats met, in volgorde van bespreking, vertegenwoordigers van organisaties van medeoverheden, nl. de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG), het Interprovinciaal Overleg (IPO) en de Unie van Waterschappen (UWV), vertegenwoordigers van organisaties op het gebied van landbouw en visserij, nl. de Land- en Tuinbouw Organisatie Nederland (LTO), het Nederlands Agrarisch Jongeren Kontakt (NAJK), Agractie en de Nederlandse Vissersbond, en, tot slot, drie hoge colleges van staat gezamenlijk, in de personen van de vice-president van de Raad van State, de president van de Algemene Rekenkamer en de Nationale Ombudsman. Op donderdag 11 april vond een bijeenkomst plaats met vertegenwoordigers op het gebied van de nationale veiligheid, nl. de commandant der strijdkrachten, de hoofden van de inlichtingen- en veiligheidsdiensten AIVD en MIVD en de nationaal coördinator terrorismebestrijding en veiligheid. Maandag 15 april vond een bijeenkomst plaats met twee deskundigen op het gebied van migratie.

Als informateurs ontvingen wij eveneens vertegenwoordigers van verschillende organisaties. Op dinsdag 26 maart ontvingen wij vertegenwoordigers van publieke dienstverleners en inspecties, op donderdag 28 maart de voorzitters van het ABP en de Pensioenfederatie, op woensdag 3 april vertegenwoordigers van organisaties op het gebied van natuur, nl. de vereniging Natuurmonumenten, de stichting LandschappenNL en de Stichting Natuur en Milieu, en op donderdag 4 april vertegenwoordigers van de sociale partners, nl. de voorzitters van de Sociaal-Economische Raad, VNO-NCW en FNV, en op woensdag 24 april de directeur van het Centraal Planbureau (CPB).

Na de gevoerde besprekingen onder ons voorzitterschap met de voorzitters van de vier fracties en hun secondanten, zowel gezamenlijk als afzonderlijk, hebben wij, na overleg met de vier fractievoorzitters afzonderlijk over een opzet van de financiën en delen van enkele beleidsonderwerpen, op vrijdag 12 april ter verdere bespreking voorstellen aan de vier fractievoorzitters voorgelegd ten behoeve van bespreking op maandag 15 april en de daarop volgende dagen. Na verschillende gezamenlijke en afzonderlijke besprekingen, hebben wij, na voorlegging van verschillende varianten voor de financiële bijlage aan het CPB door ons op woensdag 24 april, de ontvangst van de reactie van het CPB op donderdag 2 mei, en vervolgens besprekingen tot en met woensdag 15 mei, op woensdag 15 mei een concept-hoofdlijnenakkoord, inclusief financiële bijlage, aan de vier fractievoorzitters voorgelegd.

Zij hebben dit voorgelegd aan hun onderscheiden fracties op diezelfde dag. Aansluitend hebben de voorzitters van de vier fracties onder ons voorzitterschap de wijzigingsvoorstellen van de fracties besproken en verwerkt in het akkoord op hoofdlijnen en de financiële bijlage. De voorzitters van de vier fracties hebben ons vervolgens geïnformeerd dat zij namens hun fracties instemden met het akkoord, inclusief de financiële bijlage. Een afschrift van het akkoord, inclusief financiële bijlage, is bij dit verslag gevoegd.

De voorzitters van de vier fracties hebben voorts ingestemd met dit verslag. Hiermee hebben zij tevens geconcludeerd dat op basis van het bijgevoegde akkoord kan worden overgegaan tot de formatie van een kabinet dat berust op het akkoord op hoofdlijnen tussen de vier fracties van PVV, VVD, NSC en BBB, dat door het kabinet zal worden uitgewerkt in een regeringsprogramma, en streeft naar een zo breed mogelijke steun voor zijn beleid en wetgeving in de volksvertegenwoordiging en voorts dat hiertoe, met hun instemming, een formateur kan worden aangewezen. Het programmakarakter van dit kabinet houdt in, zoals ook is verwoord in het eindverslag van informateur Putters, dat geen van de vier fractievoorzitters zitting zal nemen in het kabinet en dat de beoogd minister-president buiten deze kring zal worden gezocht. De voorzitters van de vier fracties hebben hierover gesproken. De conclusie hiervan is dat de besluitvorming ter zake, evenals de besluitvorming over de overige aangelegenheden betreffende de invulling van het kabinet, met inachtneming van hetgeen hierover is opgenomen in het eindverslag van informateur Putters, tijdens de formatie zal plaatsvinden. Met het oog op de continuïteit in de kabinetsformatie hebben de voorzitters van de vier fracties tot slot geconcludeerd dat het wenselijk is om één van de informateurs, de heer R. van Zwol, aan te zoeken als formateur. De heer Van Zwol is bereid een opdracht tot formatie te aanvaarden en hierover verslag uit te brengen.

Op grond van deze bevindingen adviseren wij de heer Van Zwol aan te wijzen als formateur en hem te belasten met de vorming van een kabinet dat berust op het hoofdlijnenakkoord van de fracties van PVV, VVD, NSC en BBB, met inachtneming van art. 43 van de Grondwet waartoe hij tijdig Z.M. de Koning informeert.

Met de aanbidding van dit verslag met bijlage aan de Voorzitter van de Tweede Kamer beschouwen wij onze werkzaamheden als informateurs als beëindigd. Wij danken u en de voorzitters van de vier fracties voor het in ons gestelde vertrouwen. Graag zijn wij bereid een debat van uw Kamer over dit verslag bij te wonen en de leden van de Tweede Kamer dan desgevraagd inlichtingen over het informatieproces te verstrekken. Tot slot willen wij onze dank uitspreken aan de ons door de Tweede Kamer toegewezen, vanuit Algemene Zaken gedetacheerde medewerkers, en voor de (facilitaire) gastvrije ondersteuning door de Tweede Kamerorganisatie zelf.